

Vägledning för genomförandet

Strategi för inkludering och mångfald inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren

Version 1 – 29.4.2021

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Generaldirektoratet för utbildning, ungdom, idrott och kultur
Europeiska kommissionen

B-1049 Bryssel

© Europeiska unionen, 2021

Vidareutnyttjande är tillåtet om källan anges.

Praxis för vidareutnyttjande av Europeiska kommissionens dokument regleras genom beslut 2011/833/EU (EUT L 330, 14.12.2011, s. 39).

Vägledning för genomförandet Strategi för inkludering och mångfald inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren

Version 1 – 29.4.2021

Innehåll

Table of Contents	4
1. Introduction.....	6
2. Background	7
a) Policy framework and drivers	7
b) Societal context	7
c) Building on experience from previous programmes	8
3. Aims of the Strategy.....	8
4. Definitions	9
a) Target groups	9
b) Barriers in accessibility and outreach	10
i. Disabilities.....	10
ii. Health problems.....	10
iii. Barriers linked to education and training systems.....	10
iv. Cultural differences	10
v. Social barriers.....	11
vi. Economic barriers.....	11
vii. Barriers linked to discrimination	11
viii. Geographical barriers.....	11
c) Understanding diversity	11
5. Programmes' mechanisms to support inclusion and diversity	12
a) Inclusion and diversity as priorities in the assessment process	12
b) Accessibility and user-friendliness of the programmes.....	12
c) Preparatory Visits	12
d) Reinforced mentorship	13
e) Dedicated financial support.....	13
f) Smaller, easier-to-access actions	13
g) Step-by-step capacity building pathways.....	14
h) Project format and mobility duration	14
i) European activities at the local level	14
j) Online exchanges	14
k) Language learning support	14
6. The role of organisations in preparing, rolling out and following-up projects	14
a) Networking and capacity building for inclusion and diversity	15
b) Equitable and transparent selection of participants	15
c) Awareness-raising and outreach	15
d) Preparation and support of participants in all project stages	16
i. Before the project	16
ii. During the project	16
iii. After the project.....	17
e) Encourage and support community participation	17
7. The role of National Agencies, Resource Centres and the European Education and Culture Executive Agency (EACEA)	17
a) Information and awareness raising	18
b) Supportive approach.....	18
c) Strategic action.....	18
d) Inclusion Officers	18

e) Training and networking for organisations, National Agency staff and expert evaluators	19
f) Monitoring and reporting	19
g) Synergies with other programmes	19
8. Inspiration from successful experiences and good practices	20

1. Inledning

Principerna om jämlikhet och inkludering ingår i Europeiska unionens kärnvärden. Samtidigt ökar mångfalden i samhället i många hänseenden. Det gör att det blir viktigare att lära sig att hantera mångfalden och skapa inkluderande och sammanhållna samhällen. Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren (*programmen*) är de EU-program som huvudsakligen kan bidra till detta.

De möjligheter som skapas genom EU-programmen bör vara tillgängliga för alla. Det finns dock personer som inte kan utnyttja dem i lika hög grad, eftersom de möter olika typer av hinder. Att inkludera dem som inte har tillgång till eller har begränsade möjligheter att delta i utbildning och ungdomsarbete är huvudsyftet med flera politiska initiativ. EU:s program för utbildning, ungdomsfrågor och idrott har även tidigare varit inriktade på inkludering, men utvärderingar och forskning pekar på att de behöver göras ännu tillgängligare och mer inkluderande.

Förordningarna om de förnyade programmen för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren innehåller ett särskilt kapitel om inkludering som en stimulans för inkludering och diversifiering. I det kapitlet anmodas kommissionen bland annat att upprätta ett särskilt ramverk för inkluderingsåtgärder som anger de viktigaste insatsområdena för de kommande sju åren. Parallellt med de interinstitutionella förhandlingarna om de förordningar som upprättar Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren, och för att säkerställa att de två nya programmen inkluderar denna viktiga övergripande dimension redan från början, har kommissionen samarbetat med medlemsstaterna, de nationella programkontoren för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren, Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur (Eacea), nätverk, icke-statliga organisationer, experter och slutmottagare, inbegripet dem som har begränsade möjligheter.

Den här vägledningen är resultatet av detta samarbete och bygger på de erfarenheter som gjorts inom programmets olika sektorer, som nu uppmuntras att låta sig inspireras och motiveras av varandra. Vägledningen innehåller definitioner som är gemensamma för de olika sektorerna, målgrupperna och särskilda målen på området för inkludering. Den har utvecklats i nära samarbete med de nationella programkontoren för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren och andra externa berörda parter med syftet att även personer med begränsade möjligheter ska kunna delta i Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren.

Vägledningen omfattar följande aspekter: I avsnitt 2 beskrivs den politiska bakgrunden med utgångspunkt i erfarenheter från tidigare program på området. Strategins mål beskrivs närmare i avsnitt 3.

I avsnitt 4 ges de nödvändiga definitionerna, medan de åtgärder som kan vidtas inom programmen för att säkerställa att de är så brett tillgängliga som möjligt behandlas i avsnitten 5 och 6. Avsnitt 7 innehåller riktlinjer för nationella programkontor, resurscentrum och Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur om hur strategin kan tillämpas på den verksamhet som får stöd genom programmen. Exempel på bra praxis och hur de tillgängliga verktygen kan användas på bästa sätt återfinns i avsnitt 8.

2. Bakgrund

a) Politisk ram och drivkrafter

Principerna om jämlikhet och inkludering ingår i EU:s kärnvärden och fastställs i EU-fördragen¹: "Unionen ska i all sin verksamhet respektera principen om jämlikhet mellan sina medborgare, som ska få lika uppmärksamhet från unionens institutioner, organ och byråer."

Att inkludera dem som inte har tillgång till eller har begränsade möjligheter i fråga om utbildning och ungdomsarbete är huvudsyftet med kommissionens initiativ för ett europeiskt område för utbildning², EU:s ungdomsstrategi³ och de europeiska ungdomsmålen⁴. I den europeiska pelaren för sociala rättigheter anges att "[v]ar och en har rätt till god, inkluderande utbildning och livslångt lärande"⁵. Det är även i linje med Förenade nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling⁶ som bland annat syftar till att "säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och livslångt lärande för alla".

Europeiska rådet⁷ betonade att "[u]tbildning och kultur är grundläggande för att bygga upp inkluderande och sammanhållna samhällen" och uppmanade i det sammanhanget medlemsstaterna, rådet och kommissionen att "intensifiera rörlighet och utbyten, bland annat genom ett betydligt stärkt, inkluderande och utökat" program.

Även idrott ger tillfälle att utveckla personliga och sociala färdigheter samt inlärningsförmåga och att främja tolerans, solidaritet, inkludering samt andra idrottsrelaterade värden och EU-värden. Ett av målen med den nya EU-arbetsplanen för idrott är att öka deltagandet i idrott och hälsofrämjande fysisk aktivitet för att främja en aktiv och miljövänlig livsstil, social sammanhållning och aktivt medborgarskap.

Med hänsyn tagen till denna politiska bakgrund och bidragen från berörda parter, ligger principen om att programmen ska vara tillgängliga för alla⁸, oavsett vilka hinder de möter, till grund för alla de möjligheter programmen erbjuder enskilda och organisationer, både inom och utanför EU. Därigenom hamnar ingen på efterkälken och blir våra samhällen mer inkluderande, rättvisa, grönnare och mer digitalt anpassade.

b) Samhällen med mångfald

Inom våra samhällen råder allt större mångfald (kulturer, kompetenser, socialgrupper, (sexuella) identiteter, politiska åsikter, utbildningsnivåer, läs- och skrivkunnsighet osv.). Det gör att det blir viktigare att lära sig att hantera mångfalden och skapa inkluderande och sammanhållna samhällssystem, genom informell, formell och icke-formell utbildningsverksamhet. EU:s vision är att tillhandahålla det stöd människor kan behöva i den här processen.

¹ Artikel 9 i den konsoliderade versionen av EU-fördraget.

² Kommissionens meddelande COM(2018) 268 final, 22.5.2018.

³ Rådets resolution 14080/18 av den 15 november 2018 om Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027.

⁴ https://europa.eu/youth/home_sv.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv.

⁶ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals_sv

⁷ Slutsatserna av Europeiska rådets möte den 14-15 December 2017.

⁸ [Hänvisning till de rättsliga grunderna].

Moderna samhällen och politiska system är beroende av att människor deltar aktivt i den demokratiska processen och det offentliga livet, oavsett bakgrund och omständigheter⁹. I det sammanhanget kan deltagande i programmen bidra till en känsla av delat medborgarskap och främja ett större engagemang i samhället. Detta framgick av halvtidsutvärderingen av Erasmus+ 2014–2020 och av ett antal forskningsstudier¹⁰.

c) Bygga på erfarenheten

Över 10 miljoner personer deltog i EU-program inom utbildning och ungdoms- och idrottsverksamhet mellan 1987 och 2020. I perioden 2014–2017 utgjorde andelen personer med begränsade möjligheter i genomsnitt 11,5 % av det totala antalet deltagare¹¹ inom samtliga programsektorer. Skillnaderna mellan de olika programsektorerna var emellertid stora. Till exempel utgjorde ungdomar med begränsade möjligheter 30 % av antalet deltagare i ungdomsprojekten, medan ett av tre idrottsprojekt berördes av social delaktighet.

Och även om resultaten för Erasmus+¹² är bättre än för tidigare program när det gäller att inkludera personer med begränsade möjligheter, pekade halvtidsutvärderingen av programmet på att det behöver bli ännu tillgängligare och mer inkluderande¹³.

I de tidigare programmen ingick inga definitioner som var gemensamma för de olika sektorerna, målgrupperna och särskilda målen på området för inkludering. Följaktligen var det ytterst komplicerat att på ett meningsfullt sätt jämföra data från olika sektorer och utarbeta heltäckande strategier, på nationell nivå och EU-nivå.

På EU-nivå fastställdes den strategiska inriktningen vad gäller inkludering och mångfald och hur denna sedan genomfördes på nationell nivå skiljde sig åt från land till land. Då och då rapporterade¹⁴ stödmottagare emellertid att det fanns utrymme för förbättringar av kommunikationen och samordningen av inkluderingsfrågor mellan de olika projekten, oavsett om de fått stöd genom Eacea i Bryssel eller det nationella programkontoret för Erasmus+ i de olika deltagande programländerna.

Med ett gemensamt strategiskt tillvägagångssätt för inkludering och mångfald blir det möjligt att bygga på erfarenheterna inom de olika sektorerna, som uppmuntras att låta sig inspireras och motiveras av varandra. Denna insikt ligger till grund för den här omfattande strategin för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren 2020–2027. Strategin kan dra fördel av det väletablerade kunnande som finns inom de nationella programkontoren, resurscentrumen och Eacea.

3. Rättvis tillgång till programmen

Syftet är att strategin ska bidra till att programmen är tillgängliga för alla på ett rättvist sätt. Detta syfte kan uppnås genom att åtgärda de hinder som olika målgrupper (se nedan) kan ställas inför när de vill utnyttja sådana möjligheter såväl inom som utanför EU. Strategin utgör en ram som möjliggör projekt för inkludering och mångfald via programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren.

Dessutom är strategin till för att främja alla sorters mångfald som en värdefull källa till kunskap, genom att utrusta parter som berörs av programmen, främst dem som

⁹ European Education and Training expert panel – *Issue paper Inclusion and Citizenship* (Forum av den 24 januari 2019). (Inte översatt till svenska.)

¹⁰ Till exempel, för ungdomar: www.researchyouth.eu, inom högre utbildning: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_19_2548.

¹¹ Källa: Rapport från kommissionen [COM(2018) 50 final] till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Halvtidsutvärdering av programmet Erasmus+ (2014–2020), s. 2.

¹² Eftersom Europeiska solidaritetskåren inrättades som ett självständigt program i oktober 2018, är det inte möjligt att göra en meningsfull bedömning av hur det främjar inkludering förrän under perioden 2021–2027.

¹³ Se fotnot 11.

¹⁴ T.ex. slutsatserna från Eaceas tematiska klustermöte i oktober 2017.

organiserar och deltar i projekt, med förmågan att ha positiva kontakter med personer med olika bakgrund i all typer av projekt.

I slutändan bör detta leda till fler och bättre projekt, som antingen direkt involverar personer med begränsade möjligheter eller är inriktade på frågor kring inkludering och mångfald. Båda projekttyperna har till syfte att främja inkludering och mångfald och bör leda till en positiv förändring för personer med begränsade möjligheter och för samhället och därmed bidra till ökad jämlikhet.

Strategins syften ska uppnås på följande sätt:

1. Upprätta en gemensam definition av vilka som kan anses vara personer med begränsade möjligheter och en sammanhängande ram för att inkludera dem in programmen.
2. Öka engagemanget för inkludering och mångfald hos samtliga aktörer inom programinsatserna och främja en positiv inställning till alla sorters mångfald inom projekten.
3. Hjälpa stödmottagande organisationer att utforma projekt av högre kvalitet som involverar personer med begränsade möjligheter (tillhandahålla utbildning, verktyg, finansiering, coachning osv.).
4. Minska de hinder personer med begränsade möjligheter möter när de vill delta i programmen och hjälpa potentiella sökande att övervinna dessa hinder. Skapa förutsättningar för att de ska kunna studera, arbeta eller utföra frivilligt arbete genom att tillgodose deras stödbehov.
5. Främja erkännandet av den erfarenhet och de kompetenser som personer med begränsade möjligheter och personer som arbetar med dem utvecklat inom programmen.
6. Säkerställa att projekt behåller fokus på inkludering och mångfald i alla styrningsfaser och genom hela livscykeln: före (marknadsföring, uppsökande verksamhet, stöd, bedömning osv.), under (val av deltagare, förberedelse, genomförande, resultat osv.) och efter projektet (utvärdering, spridning och utnyttjande av resultaten osv.).
7. Öka synligheten för den roll inkludering och mångfald spelar i det högkvalitativa genomförandet av programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren.

Dessa syften och åtgärder är avsedda att komplettera och förklara de definitioner och mål som fastställs i programmens rättsliga grunder¹⁵.

4. Definitioner

a) Målgrupper

I förordningarna om inrättande av programmen Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren definieras (unga) *personer med begränsade möjligheter* som personer som av ekonomiska, sociala, kulturella, geografiska eller hälsomässiga skäl, på grund av sin migrantbakgrund, eller av skäl såsom funktionsnedsättning eller inlärningssvårigheter eller av andra skäl, inbegripet ett skäl som skulle kunna ge upphov till diskriminering enligt artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, möter hinder som gör det svårt för dem att få faktisk tillgång till de möjligheter som erbjuds genom programmet¹⁶.

¹⁵ De indikatorer som ska användas vid rapporteringen om programmens framsteg mot de allmänna och särskilda målen fastställs i en bilaga till respektive förordning.

¹⁶ Dessa texter är baserade på den politiska överenskommelsen mellan medlagstiftarna, men eftersom förordningarna för närvarande befinner sig i medbeslutandeförfarandet, bör texterna ses som utkast tills de träder i kraft officiellt.

Därför består den huvudsakliga målgruppen för denna strategi av personer som har begränsade möjligheter i livet, vilket gör att de är mindre gynnade jämfört med andra när det gäller att delta i programmen och/eller i olika utbildningssystem. De personerna kan ha hamnat i en sådan situation på grund av en eller flera av de faktorer i förteckningen nedan som kan leda till uteslutning.

Dessa faktorer kan göra det svårt att utnyttja de möjligheter programmen erbjuder, särskilt i samband med vissa strukturer och typer av uppsökande verksamhet, kommunikation och projektutformning och därmed bli till hinder. Huruvida ett visst projekt eller en viss deltagare ska få ytterligare stöd för inkludering och mångfald beror på sammanhanget och är upp till den berörda sakkunniga personalen att bedöma, med hänsyn tagen till information och återkoppling från deltagarna.

b) Förbättra tillgängligheten och nå ut till människor

De viktigaste skälen till att personer med begränsade möjligheter inte deltar i programmen i större utsträckning kan identifieras med hjälp av tidigare erfarenheter. Listan nedan över potentiella hinder är inte uttömmande, utan är avsedd att fungera som en hållpunkt för åtgärder för att förbättra tillgängligheten och nå ut till människor med begränsade möjligheter. Hindren kan var för sig eller tillsammans inskränka möjligheterna till deltagande.

i. Funktionsnedsättning

Detta omfattar fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar, vilka i samspel med olika hinder kan motverka personernas fulla och verkliga deltagande i samhället på samma villkor som andra¹⁷.

ii. Hälsoproblem

Hinder på grund av hälsoproblem kan vara allvarliga eller kroniska sjukdomar eller annan fysisk eller psykisk ohälsa som kan hindra en person från att delta i programmen.

iii. Hinder kopplade till utbildningssystem

Enskilda personer som av olika skäl har svårare att prestera i utbildningssystemen, unga med högst grundskoleutbildning och unga som varken arbetar eller studerar samt lågkvalificerade vuxna kan möta hinder för sitt deltagande. Andra faktorer kan spela in och dessa svårigheter i utbildningen kan även bero på personliga omständigheter, men orsaken är oftast utbildningssystem som skapar strukturella begränsningar och/eller inte tar full hänsyn till den enskilda personens särskilda behov. Enskilda personer kan även förhindras att delta när kursplanerna är utformade på ett sådant sätt att det blir svårt för dem att genomföra en del av sina studier utomlands.

iv. Kulturella skillnader

Kulturella skillnader kan uppfattas som hinder av personer med vilken bakgrund som helst, men kan särskilt påverka personer med begränsade möjligheter. Kulturella skillnader kan utgöra ett stort hinder för lärande i allmänhet, men ännu mer för personer med invandrar- eller flyktningbakgrund, särskilt nyanlända migranter, personer som tillhör en nationell eller etnisk minoritet, personer som talar teckenspråk, personer med språkliga eller kulturella anpassningsproblem osv. Att möta utländska språk och kulturella skillnader när man deltar i programverksamheten kan avskräcka en del

¹⁷ FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>.

människor och ibland begränsa fördelarna med deras deltagande. Sådana kulturella skillnader kan till och med leda till att potentiella deltagare avstår från att ansöka om stöd via programmen, vilket innebär att de sammantaget utgör ett hinder för deltagande.

v. Sociala hinder

Sociala anpassningssvårigheter som begränsad social kompetens, antisocialt beteende eller högriskbeteende, (tidigare) brottslighet, (tidigare) narkotika- eller alkoholmissbruk eller social marginalisering kan utgöra hinder.

Andra sociala hinder kan härröra från familjeförhållanden, t.ex. att man är den första i familjen som studerar vid högskola eller universitet eller om man är förälder (särskilt ensamstående), omsorgsgivare, familjeförsörjare eller föräldralös, eller om man har varit eller är placerad i institutionsvård.

vi. Ekonomiska hinder

Ekonomiska nackdelar, exempelvis låg levnadsstandard, låg inkomst, studenter som måste arbeta för att försörja sig, personer som är beroende av välfärdssystem, långtidsarbetslöshet, utsatta situationer eller fattigdom, hemlöshet, skuldsättning eller ekonomiska problem osv. kan utgöra hinder.

Andra svårigheter kan uppstå på grund av begränsad överförbarhet av tjänster (särskilt stöd till personer med begränsade möjligheter) när de måste vara "mobila" tillsammans med andra deltagare om de reser till en avlägsen plats, och desto mer om de reser utomlands.

vii. Hinder med anknytning till diskriminering

Hinder kan förekomma som en följd av diskriminering på grund av kön (könsidentitet, könsuttryck osv.), ålder, etniskt ursprung, religion, trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller flerfaldig diskriminering (en kombination av en eller flera av de nämnda diskrimineringshindren).

viii. Geografiska hinder

Personer som bor i avlägset belägna områden eller landsbygdsområden, på små öar eller i yttersta randområden, storstadsförorter, områden med sämre infrastruktur (begränsad kollektivtrafik, brist på samhällsservice) eller i mindre utvecklade områden i tredjeländer osv. kan möta hinder.

c) Vad innebär mångfald?

I den här strategin omfattar begreppet mångfald alla sorters skillnader. Vissa typer av mångfald är mer uppenbara än andra, som etniskt ursprung, religion, kultur och språk. Men mångfald är bredare än så. Det avser även kompetens, funktionsnedsättning, utbildningsnivå, social bakgrund, ekonomisk situation, hälsotillstånd eller ursprungsort, vilket framgår av definitionen av "personer med begränsade möjligheter".

Avsikten med detta dokument är att omfamna och fira mångfalden så att skillnaderna blir till en positiv källa till kunskap i stället för att leda till negativ konkurrens och fördomar. De deltagare och organisationer som är involverade i Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren bör utrustas med de kompetenser som krävs för att arbeta med mångfald och på bästa sätt använda det som mångfalden har att erbjuda för att berika programmet. Det kommer att leda till en positiv växelverkan mellan människor från olika samhällsgrupper som förbättrar situationen för personer med begränsade möjligheter.

5. Så stöder programmen inkludering och mångfald

Aktiviteterna är utformade för att aktivt skapa direkta och virtuella kontakter mellan personer med olika bakgrund (kulturellt, kompetensmässigt, åsiktsmässigt osv.). Programmen erbjuder de metoder, strukturer och nätverk som behövs för att uppmuntra och möjliggöra positiva personliga möten inom denna verksamhet. Personer som har tillägnat sig dessa kompetenser har förmåga att hantera mångfald och bidra till social sammanhållning. I all verksamhet bör dialog mellan personer med goda förutsättningar och personer med begränsade möjligheter uppmuntras, även i syfte att hjälpa de senare att inte känna sig stigmatiserade på grund av sin bakgrund.

Det är främst följande egenskaper och mekanismer hos programmen som bidrar till att främja inkludering och mångfald.

a) Inkludering och mångfald prioriteras i bedömningsförfarandet

I båda programmen ingår inkludering och mångfald i kriterierna vid urvalet av ansökningar och tilldelningen av finansiellt stöd. Projekt av god kvalitet som aktivt hanterar inkludering och mångfald och som involverar deltagare med begränsade möjligheter, nyanlända och gräsrotsorganisationer bör prioriteras vid beviljandet av bidrag.

Likaså ingår en aktiv tillämpning av principerna om inkludering och mångfald i den inledande bedömningen av ansökningar om godkännande för mobilitetsinsatser samt i kriterierna för den kontinuerliga bedömningen av godkända stödmottagare. För att bättre kunna identifiera potentiella projekt som syftar till att främja inkludering och mångfald samt kunna följa upp och ge dem vägledning har utvärderare tillgång till särskilda riktlinjer och utbildningsmöjligheter.

b) Tillgängliga och användarvänliga program

I båda programmen är målet att ha användarvänliga programvägledningar, ansöknings- och rapporteringsförfaranden, dokument och formulär som är tydliga, korta och lättförståeliga. Detta innebär att olika språk och format ska användas där så är möjligt samt att digitala inlärningsmiljöer ska vara användarvänliga och tillgängliga. Onlineplattformar (t.ex. eTwinning, School education Gateway, Europeiska ungdomsportalen, Epale och mobilappen Erasmus+) är utformade för att vara lättillgängliga och underlätta deltagande för alla, men särskilt för deltagare med begränsade möjligheter, t.ex. personer med nedsatt syn eller låg digital kompetens.

c) Förberedande besök

Som en del av finansierade projekt, och särskilt när det gäller deltagare med begränsade möjligheter som deltar i mobilitetsverksamhet, kan projektansvariga genomföra planeringsmöten hos värdorganisationerna i andra länder, eventuellt tillsammans med deltagarna. I vissa insatser kan den enskilda deltagaren göra dessa besök själv eller tillsammans med en familjemedlem eller annan medföljande person. Syftet med dessa besök är att säkerställa att verksamheten är av hög kvalitet genom att underlätta och förbereda det administrativa arbetet, bygga upp förtroende och förståelse samt skapa starka partnerskap mellan de berörda organisationerna. De förberedande besöken kan även bidra till att ge personligt stöd och bedöma deltagarens enskilda behov – eventuellt tillsammans med den projektansvariga – och vilka särskilda anpassningar som de berörda organisationerna måste göra.

d) Utökat mentorskap

Utökat mentorskap är ett koncept som beskriver en intensivare form av mentorskap som kan användas i vissa programinsatser för att stödja deltagare med begränsade möjligheter om de inte är kapabla att genomföra en aktivitet själva eller med normalt mentorskap eller handledning. Utökat mentorskap innebär att deltagaren och mentorn har närmare kontakt, mer frekventa möten och tar sig mer tid för att genomföra uppgifter. Detta garanterar ett stegvis stöd för deltagarna under projektverksamheten och även utanför arbetstiden. Det utökade mentorskapet hjälper deltagarna att bli så självständiga som möjligt och bidrar på så sätt till att projektet kan genomföras på ett framgångsrikt sätt.

e) Riktat ekonomiskt stöd

Programmen omfattar följande finansiella stödordningar¹⁸ som möjliggör och främjar inkludering och mångfald i alla projekt:

- Kompletterande finansiering för att täcka kostnaderna för särskilda behov hos deltagare med begränsade möjligheter så att de kan delta på samma villkor som övriga deltagare. Finansieringen kan omfatta utökat mentorskap, kostnader för anpassning av resa och boende, personlig assistent eller särskild interkulturell eller språklig förberedelse.
- Kompletterande bidrag för organisationer vars projekt aktivt främjar inkludering och mångfald. Bidraget är särskilt avsett att användas för att nå ut till grupper som är svåra att nå, för det eventuella extra arbete detta kan medföra och för personal som särskilt ägnar sig åt att se till att personer med begränsade möjligheter deltar fullt ut i projektet.
- Flexibla och lättförståeliga finansiella system, som bättre kan anpassas till behoven hos de olika målgrupperna på nationell nivå och tillåter möjliga synergier med andra nationella eller europeiska fonder. Detta omfattar möjligheten att dels förskottsfinansiera eller löpande betala kostnaderna för enskilda behov så att varken deltagarna med begränsade möjligheter eller de sökande organisationerna behöver lägga ut pengar, dels uppmuntra till att nationellt stöd överförs när personer deltar i mobilitetsprojekt utomlands.
- Finansiering särskilt avsedd att stödja mindre organisationer som inte har någon, eller endast begränsad, erfarenhet av att lämna in ansökningar inom ramen för programmet, inbegripet ett förenklat och mer flexibelt finansieringsförfarande.

De olika kompletterande finansieringsalternativen bör förklaras tydligt och göras tillgängliga för potentiella stödmottagare på ett transparent sätt.

f) Mindre och mer lättillgängliga insatser

På grund av sin utformning och sina finansieringsregler är vissa delar av programmen särskilt lämpade för organisationer med begränsad administrativ kapacitet (vilket ibland kan vara fallet med organisationer som stöder personer med begränsade möjligheter) eller som inte har kommit i kontakt med programmet tidigare. I dessa insatser är

¹⁸ Utöver det kompletterande stöd som avses här bör man eftersträva att inom programmen betala ut de vanliga bidragen så tidigt som möjligt, helst innan projekten börjar (så att deltagarna inte behöver lägga ut pengar).

bidragsbeloppen mindre och mer flexibla, de administrativa kraven och rapporteringskraven enklare och projektens löptid kortare. Samtidigt ses dessa insatser som ett första steg mot andra finansieringsmöjligheter, vilket tillåter dem att växa och bygga upp sin kapacitet inom de olika insatser som programmen omfattar.

g) Stegvis kapacitetsuppbyggande

De olika projektformaten inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren gör det möjligt att erbjuda gränsöverskridande erfarenheter som är anpassade till enskilda personers behov (särskilt personers med begränsade möjligheter) och möjligheter i olika skeden av livet och att på så vis stegvis bygga upp kapaciteten. Organisationer uppmuntras att använda programmen som verktyg för deltagarnas personliga och utbildningsmässiga utveckling.

h) Projektformat och mobilitetsperiodens längd

Kortfristig och småskalig mobilitet kan utgöra en första erfarenhet för personer med begränsade möjligheter som på grund av omständigheterna inte kan delta i, eller inte känner sig färdiga för, en normal mobilitetsperiod. En sådan första erfarenhet kan hjälpa dessa grupper att senare, som ett andra steg, delta i längre och mer storskaliga projekt. Dessutom kan grupprojeckt följas upp med enskilda aktiviteter och en kort fysisk mobilitetsperiod kombineras med erfarenheter online, genom virtuell mobilitet och blandade intensiva program.

i) Europeisk verksamhet på lokal nivå

Vissa insatser erbjuder inlärningsmöjligheter på lokal nivå – alltid i kombination med en stark europeisk dimension – genom internationella deltagare, val av projekttema eller båda. Denna typ av verksamhet kan erbjuda deltagare som saknar självförtroende en första erfarenhet av programmen och av att ägna sig åt aktiviteter utomlands. För deltagare med begränsade möjligheter kan dessa europeiska projekt i en välbekant omgivning fungera som en bro till andra gränsöverskridande erfarenheter.

j) Kontakter via internet

Programmen erbjuder även interkulturella kontakter via internet som ett ytterligare och kompletterande alternativ för deltagare med begränsade möjligheter. Projekt som Erasmus+ Virtual Exchange samlar människor från olika geografiska regioner kring tematiska projekt. Sådan virtuell mobilitet kan även leda till fysisk gränsöverskridande mobilitet i ett senare skede och bör snarare komplettera än ersätta faktisk mobilitet. Virtuella klassrum och virtuella inlärningsutrymmen används för distanslärande, men även för att förbättra handledningen av studenter som deltar i mobilitetsprojekt.

k) Stöd för språkinläring

På grund av att språkkunskaper ofta nämns som ett hinder för att delta i programmen, erbjuder programmen möjlighet för studenter som deltar i mobilitetsverksamhet att lära sig språk. Detta stöd ges antingen genom Erasmus+ Online Language Support eller genom andra finansiella incitament för språkstudier, om det webbaserade stödet inte är tillgängligt eller om verksamheten kräver särskild språkinläring. Det kan även tillhandahållas på andra sätt, t.ex. med teckenspråk, om webbaserad inläring inte är rätt sätt att nå målgrupperna.

6. Organisationernas roll är att förbereda, genomföra och följa upp projekt

Sökande organisationer bör adressera inkludering och mångfald i sina projekt. Organisationer spelar en viktig roll för att förverkliga inkludering, särskilt när det gäller att utveckla den organisatoriska kapaciteten (införskaffa och bygga upp större kapacitet att hantera inkluderingsprojekt och sprida den inom organisationen) och att nå ut till och ha kontakt med deltagarna före, under och efter projekten. Följande vägledning är till stöd för planering och genomförande av dessa aktiviteter och projekt.

a) Nätverka och bygga kapacitet för inkludering och mångfald

Organisationer uppmanas att adressera inkludering och mångfald för att möta sina egna och samhällets behov. Personal inom organisationen som särskilt ägnar sig åt inkludering och mångfald och åt deltagare med begränsade möjligheter kan dra nytta av att arbeta tillsammans med kollegor från andra organisationer för att stödja personer med begränsade möjligheter. De är väl placerade att inom ramen för programmen organisera projekt som fokuserar på inkludering och mångfald. Programformaten och stödformerna ger dem goda möjligheter att utveckla sina egna metoder för att främja inkludering och mångfald inom sina organisationer. Organisationer behöver bygga upp kompetenser genom att fortlöpande utbilda sin personal och utvärdera och utveckla sin kapacitet att öka social delaktighet och främja mångfald. Olika stödformer som exempelvis utbildningstillfällen, peer learning och jobbskuggning kan organiseras i syfte att hjälpa dem att förbättra sin kapacitet på området.

Vid mobilitetsprojekt bör organisationer sträva efter ömsesidighet när det gäller att vara värd för deltagare med begränsade möjligheter och planera sina projekt så inom partnerskapen. Detta gör det möjligt att öka både förtroendet och kunskapen inom partnerskapet. Organisationer som driver mobilitetsprojekt bör främja samarbetet inom organisationen med personal som har kunskaper på området för inkludering och mångfald.

Organisationer bör även tillvarata de möjligheter till utbildning som programmen ger. Genom samarbeten eller nätverkstillfällen som ordnas av de nationella programkontoren, resurscentrumen eller andra erfarna organisationer, eller genom tillfällen som erbjuds av onlineplattformar som Epale, School Education Gateway eller eTwinning, kan de öka sin kapacitet att driva högkvalitativa projekt som syftar till att främja inkludering och mångfald och upprätta ett nätverk av pålitliga partner. Denna verksamhet måste organiseras på ett sådant sätt att den är tillgänglig för alla, även ur logistisk synvinkel.

b) Ett rättvist och transparent urval

Organisationerna bör ta hänsyn till rättvisa och inkludering i sina förfaranden för att välja deltagare och de bör tillämpa en helhetssyn vid bedömningen av de sökandes meriter. Det är viktigt att eftersträva en rättvis tillgång till möjligheter och att erbjuda personligt stöd till deltagare för att tillgodose deras behov. För att bredda deltagandet uppmanas organisationer att bygga in mobilitetsmöjligheter i sina kursplaner (exempelvis "mobilitetsfönstren" på området för högre utbildning) och de bör överväga olika former av mobilitet för att nå sina målgrupper och underlätta för dem att delta (t.ex. blandad och kortvarig mobilitet). Organisationer uppmanas att dra nytta av de olika projektformat som programmen erbjuder för att tillgodose målgruppens behov.

c) Information och uppsökande verksamhet

Den uppsökande verksamheten är avgörande för att målgrupperna, inklusive de som har svårt att få tillgång till programmen, ska få kännedom om alla de möjligheter programmen erbjuder.

Organisationer bör öka kännedomen om de olika möjligheterna och stödordningarna. Den uppsökande verksamheten bör anpassas till de särskilda informationsbehoven hos personer med begränsade möjligheter, som bör kontaktas i sina egna personliga omgivningar. En viktig framgångsfaktor när det gäller att informera underrepresenterade grupper är samarbetet med berörda parter som arbetar med dessa målgrupper på lokal eller regional nivå.

Följande är exempel på konkreta tillvägagångssätt och åtgärder för att nå ut till personer med begränsade möjligheter:

- i. Hålla personliga möten eller evenemang för särskilda målgrupper med begränsade möjligheter (dvs. särskilda informationsdagar för dem).
- ii. Samarbeta med organisationer och enskilda som är aktiva på de områden som är relevanta för inkludering av personer med begränsade möjligheter för att vid behov nå ut till särskilda målgrupper via dem.
- iii. Utarbeta riktat reklammaterial och publikationer på de relevanta språken, inbegripet teckenspråk, och i lämpliga format, som stort lättläst typsnitt och brailleskrift, med information om möjligheterna att ta del av extra finansiering för att stödja personer med begränsade möjligheter.
- iv. Använda klart och tydligt språk i information och kommunikation. Undvika abstrakt språk, inte göra texten onödigt invecklad och använda bildmaterial där så är möjligt.
- v. Använda vittnesmål, "ambassadörer" och förebilder: tidigare deltagare med begränsade möjligheter och nätverk av tidigare deltagare, som Erasmus Student Alumni Alliance (ESAA), Erasmus-ambassadörerna, Europeers osv. kan hjälpa till att främja programmen bland personer med begränsade möjligheter, genom att dela med sig av sina egna erfarenheter till vänner, andra studenter, kollegor, journalister eller skolor.

d) Förberedelse och stöd i projektets alla skeden

Organisationer bör förbereda deltagarna väl inför projektet och stödja dem före, under och efter erfarenheten. De bör aktivt fråga deltagarna om deras behov och åsikter samt bedöma och så långt möjligt beakta dessa i projektets samtliga faser, särskilt när det gäller vilken typ av verksamhet som är lämplig och hur denna genomförs.

i. Före projektet

Organisationer uppmuntras att ha så enkla interna förfaranden som möjligt för deltagande i projekt. De bör hjälpa potentiella deltagare att skriva in sig för programmen, dvs. hjälpa dem med det administrativa arbetet (registrering, handlingar, rapporter osv.). Deltagare bör få personligt inflytande och språkligt stöd samt förberedas kulturellt så att de förstår vad som förväntas av dem och vem de kan kontakta för utbildningsmässigt, administrativt och personligt stöd medan verksamheten pågår.

ii. Under projektets gång

Verksamheten bör anpassas till behoven hos deltagare med begränsade möjligheter, t.ex. inklusiva undervisningsmetoder eller stöd från medföljande personer under mobilitetsperioden. Organisationer bör tillhandahålla en rad stödåtgärder för att underlätta social delaktighet och positiv kontakt med personer som representerar

mångfald av olika slag. Det bör finnas en medlem av personalen eller en sakkunnig i organisationen som de kan prata med om sina erfarenheter för att förebygga eller åtgärda eventuella problem.

Med tanke på vilken stor inverkan programmen kan ha på personer med begränsade möjligheter bör särskild uppmärksamhet riktas på att reflektera över inlärningsprocessen och resultaten under projektets gång, samt att dokumentera de kompetenser som utvecklats efter, eller mot slutet av, projektet.

iii. Efter projektet

Organisationer bör utvärdera projektupplevelsen och dess inverkan tillsammans med deltagarna och främja erkännandet av vad de har lärt sig. De uppmuntras att involvera de deltagare som återvänt i lokal verksamhet (informations- eller stödverksamhet) för att de ska få ut så mycket som möjligt av sin erfarenhet och uppmuntra framtida deltagare.

e) Uppmuntra och främja deltagande på lokal nivå

Programmen har en positiv effekt på social delaktighet och på hur andra än de direkt berörda hanterar mångfald. Den verksamhet som avser inkludering bör vara nära kopplad till lokala behov. Organisationer bör därför uppmuntra deltagare att under projektets gång vara aktiva i lokalsamhället och delta i verksamhet för medborgarengagemang och få erkännande för detta på olika sätt. De kan också involvera tidigare deltagare och lokala deltagare som (ännu) inte kan delta i fysisk mobilitet för att öka den lokala effekten av den internationella aktiviteten. Organisationer bör om möjligt och med hjälp av befintliga verktyg ge deltagarna ett formellt erkännande av det frivilliga arbete de har utfört.

7. Nationella programkontor, resurscentrum och Europeiska genomförandeorganet för utbildning och kultur (Eacea)

De nationella programkontoren spelar en viktig roll för att stödja utarbetandet av projekten så att de blir så inkluderande och mångsidiga som möjligt. För att programmen ska genomföras på ett konsekvent och ändamålsenligt sätt följer de nationella programkontoren gemensamma riktlinjer, med utrymme för anpassningar till nationella omständigheter. De resurscentrum som stöder genomförandet av programmen är samtidigt nyckelaktörer för att främja och förverkliga denna strategi, särskilt när det gäller att samla in kunskap för, utforma och driva kapacitetsuppbyggande verksamhet för de nationella programkontorens personal och programmets stödmottagare.

Eacea spelar en lika viktig roll när det gäller de programdelar som förvaltas centralt. I partnerländerna är EU-delegationerna och – i förekommande fall – de nationella kontoren för Erasmus+ viktiga för att föra programmet närmare de målgrupper som denna strategi riktar sig till.

Programkontoren, resurscentrumen och Eacea bör öka kännedomen om de olika alternativ och stödformer som finns för projekt som syftar till att främja inkludering och mångfald. Den uppsökande verksamheten bör anpassas till de särskilda informationsbehoven hos personer med begränsade möjligheter, som bör kontaktas i sina egna personliga omgivningar via de organisationer som arbetar med dem.

Dessutom uppmanas alla organ som genomför Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren att tänka på tillgänglighet, inkludering och mångfald både internt och i sin verksamhet. Detta omfattar att ordna evenemang på tillgängliga platser,

tillhandahålla tolkning till teckenspråk och/eller textning för hörselskadade, ha tillgängliga webbplatser och material och beakta mångfald vid rekrytering samt i fråga om de experter och utvärderare som anlitas.

Samtliga berörda parter åtar sig att hålla regelbunden kontakt och samråda med de organisationer och experter som är verksamma på de relevanta områdena när de genomför den här strategin och ökar kännedomen om den.

a) Information och ökad kännedom

De nationella programkontoren spelar en viktig roll för att informera och öka kännedomen om programmen i sina länder. De bör anpassa sina informationsstrategier till särskilda målgrupper beroende på de lokala omständigheterna i landet. De uppmanas att kommunicera med allmänheten om sina nationella handlingsplaner för inkludering och mångfald och säkerställa att största möjliga öppenhet råder vid beviljandet av bidrag till inkluderings- och mångfaldsprojekt.

De nationella programkontoren måste även utveckla lämpligt och tillgängligt informationsmaterial, använda olika kanaler för uppsökande verksamhet och för att informera, samt aktivt rikta sig till och kontakta organisationer som är aktiva på områden som är relevanta för inkludering och mångfald. De bör utveckla och tillhandahålla informationsmaterial på tillgängliga språk, inbegripet teckenspråk, och i lämpliga format, samla in och ta fasta på exempel på bästa praxis och erbjuda berörda parter möjlighet att nätverka.

b) En stödjande roll

De nationella programkontoren måste på ett systematiskt, rättvist och anpassat sätt tillhandahålla stöd till dem som organiserar inkluderings- och mångfaldsprojekt i projektlivscykeln alla skeden. Detta är särskilt viktigt för nya deltagare i programmen och för att undanröja hindren för fullt deltagande för sökande med begränsade möjligheter

De nationella programkontoren kan erbjuda detta stöd själva eller med hjälp av informationsförmedlare, coacher, projektbesök, rådgivning via telefon, sociala medier eller e-post osv.

Till deras uppgifter hör att fastställa behovet av ytterligare stöd på grundval av de nationella omständigheterna och transparenta kriterier. De nationella programkontoren måste avsätta tillräckliga mänskliga och finansiella resurser för att göra detta fortlöpande och på ett ändamålsenligt sätt.

c) Strategiska åtgärder

De nationella programkontoren måste utarbeta en handlingsplan för Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren som baserar sig på de lokala omständigheterna i landet men samtidigt alltid är förenlig med strategin på europeisk nivå. De nationella programkontoren kan rikta in sig på strategiska prioriteringar (t.ex. stöd för grupper som berörs av en eller flera faktorer som kan leda till uteslutning), men de får inte utesluta någon av de andra målgrupperna om de förekommer.

I programkontorens arbetsprogram måste de insatser ingå som bidrar till deras nationella handlingsplan och till strategin på europeisk nivå.

De måste kommunicera med allmänheten om sina handlingsplaner för inkludering och mångfald och säkerställa största möjliga öppenhet vid beviljandet av bidrag till inkluderings- och mångfaldsprojekt

d) Inkluderingsombud

Varje nationellt programkontor måste utse minst ett inkluderings- och mångfaldsombud, som samordnar kontorets insatser för inkludering och mångfald. Denna person är även kontaktperson för övriga nationella programkontor, kommissionen och de berörda resurscentrumen.

Dessutom måste all personal på de nationella programkontoren känna väl till sin nationella strategi och EU-strategin och genomföra dem i samtliga insatser inom ramen för programmen.

Inkluderingsombuden bör bidra till att inkludering och mångfald integreras i de nationella programkontorens verksamhet och dela sin sakkunskap om inkludering och mångfald med kollegor. De bör även se till att integreringen genomförs på projektnivå och hjälpa till att kartlägga målgrupper som är svåra att nå med denna strategi.

e) Utbildning och nätverkande för organisationer, personal vid nationella programkontor och utvärderare

De nationella programkontoren och resurscentrumen måste organisera utbildningstillfällen och tillfällen för organisationer som är verksamma på de områden som är relevanta för inkludering och mångfald att visa upp vad de gör, både på nationell och överstatlig nivå. Dialogen mellan dem som ansvarar för inkluderings- och mångfaldsprojekt och företrädare för programmen gynnar alla berörda parter.

Förutom andra nationella instrument, ger en samordnad användning av utbildnings- och samarbetsverksamheten inom Erasmus+ och nätverksarbete inom Europeiska solidaritetskåren viktiga sätt att bygga upp kapacitet och nätverka.

Samtidigt behöver personalen vid de nationella programkontoren och de experter som bedömer projekt särskild utbildning av sakkunniga för att bygga upp sin kapacitet att utvärdera och styra projekt. Det är särskilt viktigt att potentialen hos de projekt som syftar till att främja inkludering och mångfald utnyttjas till fullo samt att framgångsrika projekt skalas upp.

De nationella programkontoren uppmanas att låta personer med begränsade möjligheter ingå i deras pool med utvärderare och i utvärderingskommittéer, så att deras expertis kan beaktas och delas med andra utvärderare, kännedomen ökas och utvärderingen av projekt förbättras. För att bättre kunna identifiera potentiella projekt som syftar till att främja inkludering och mångfald samt kunna följa upp dem och handleda dem, har de nationella programkontorens personal och sakkunniga utvärderare tillgång till särskilda riktlinjer och utbildningsmöjligheter.

f) Övervakning och rapportering

De nationella programkontoren måste lämna in information till kommissionen om ett antal indikatorer som gör det möjligt att följa hur genomförandet av strategin fortskrider. Informationen ska lämnas in vid den tidpunkt och i det format som begärs.

Programkontoren måste se till att de data som lagras i IT-verktyg på nationell nivå är så pålitliga som möjligt. De måste också säkerställa att de projekt som förs fram som bästa praxis på området för inkludering och mångfald är av god kvalitet.

g) Synergieffekter med andra program

De nationella programkontoren måste hjälpa stödmottagarna att hitta de insatser (projektformat) inom programmen som bäst lämpar sig för deras inkluderings- och mångfaldsprojekt, eller att hitta andra/ytterligare finansieringsmöjligheter. Exempel på sådana finansieringsmöjligheter är andra program, som Europeiska socialfonden+, Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa eller Kreativa Europa samt finansieringsordningar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Kontoren måste informera stödmottagarna om de olika projektformaten inom programmen, så att de kan hitta rätt alternativ för de personer med begränsade möjligheter som de arbetar med.

Framgångsrika sätt att utnyttja synergier med andra program bör dokumenteras och spridas så att de kan tillämpas i större skala och nå sin fulla potential.

8. Inspiration från framgångssagor och bra praxis

Europeiska kommissionen har identifierat ett antal framgångssagor och exempel på bra praxis i tidigare program, vilka delas via onlineplattformar. Följande resurser ger tillgång till praxis, material och dokumentation om inkludering.

- Plattform med **Erasmus+ Project Results** – tillgång till samtliga finansierade projekt inom Erasmus+, sökbara efter ämne, år, land osv. Möjlighet att hitta bra praxis-projekt på området för inkludering och deras resultat. (Inte översatt till svenska.)
- **SALTO Inclusion & Diversity** – utbildning, publikationer eller resurser för internationellt ungdomsarbete med deltagare med begränsade möjligheter. (Inte översatt till svenska.)
- **Strategic Partnership on Inclusion** – konsortium av nationella programkontor som har utvecklat ett strategiskt tillvägagångssätt på ungdomsområdet för att nå ut till och engagera målgrupper i de olika länderna. (Inte översatt till svenska.)
- **Epale** – plattform som är öppen för alla som arbetar med vuxenutbildning i Europa, med en tematisk avdelning för support till studerande (dvs. hinder, social inkludering, funktionsnedsättning).
- **School education Gateway** – EU:s elektroniska plattform för skolor. Omfattar en verktygslåda för att främja inkluderande undervisning.
- **Databas med resultat för projekt inom Europeiska solidaritetskåren** – ger tillgång till samtliga projekt som finansierats inom Europeiska solidaritetskåren. (Inte översatt till svenska.)
- **Eurodesk** – europeiskt nätverk som vänder sig till unga och till dem som arbetar med unga med information om olika sorters mobilitet i utbildningssyfte. Eurodesk erbjuder även en "opportunity finder" och ansvarar för den **Europeiska ungdomsportalen**

Dessutom bör de organ som genomför programmen och de organisationer som finansieras aktivt föra fram inspirerande exempel på och god praxis för inkluderings- och mångfaldsprojekt inom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren. Spridningen av informationen kan ske via flera kanaler, t.ex. elektroniskt, i tryck, peer-to-peer-information eller med hjälp av tidigare deltagare som fungerar som ambassadörer samt opinionsbildare.

